

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, व्यावसायिक शिक्षा उपसमूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र :- व्यावसायिक शिक्षा सम्बन्धी विषय

खण्ड (क) - ३० अंक

२. व्यावसायिक शिक्षाको तहगतउद्देश्य १०%
- २.१ निम्न माध्यमिक
२.२ माध्यमिक
२.३ उच्च माध्यमिक
२.४ एक तह देखि अर्को तहसम्मको आवद्धता (Linkage)
२.५ सीप परीक्षण तथा प्रमाणीकरण
३. विद्यालय तहको व्यावसायिक विषयको पाठ्यक्रम र पाठ्यक्रम निर्माण प्रकृया १०%
- ४.१ पाठ्यक्रम निर्माणका आधारहरु
४.२ पाठ्यक्रम निर्माणका चरणहरु
४.३ विद्यालय तहमा व्यावसायिक विषयको क्षेत्र र क्रम
४.४ व्यावसायिक विषयहरुको छनौट र निर्धारण
१०. सार्क मुलुकमा व्यावसायिक शिक्षा विषयको अध्ययन अध्यापन तथा पाठ्यक्रमको व्यवस्था १०%
- १०.१ पाठ्यक्रम र पाठ्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्था
१०.२ अध्ययन अध्यापनको व्यवस्था

खण्ड (ख) - २० अंक

१. व्यावसायिक शिक्षाको अवधारणा र नेपालमा व्यावसायिक शिक्षाको अवस्था १०%
- १.१ व्यावसायिक शिक्षाको उद्देश्य,
१.२ नेपालमा व्यावसायिक शिक्षाको आवश्यकता
१.३ व्यावसायिक शिक्षाको सान्दर्भिकता
१.४ क्षेत्र -कृषि, औद्योगिक, गृह विज्ञान, सचिवालय विज्ञान आदि
१.५ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि
१.६ राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजना २०२८ भन्दा पूर्वको व्यवस्था
१.७ राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजना २०२८ मा भएको व्यवस्था
१.८ हालको व्यवस्था र प्रयासहरु
५. व्यावसायिक शिक्षा सम्बन्धमा भए गरेको अध्ययन र अनुसन्धान तथा विभिन्न समयमा गठन भएका शिक्षा सम्बन्धी आयोगहरुले व्यावसायिक शिक्षा सम्बन्धमा दिएका सुझावहरु १०%
- ५.१ शिक्षा आयोग, २०११
५.२ सर्वाङ्गीण राष्ट्रिय शिक्षा समिति, २०१८
५.३ राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजना, २०२८
५.४ शाही उच्च शिक्षा आयोग, २०३९
५.५ राष्ट्रिय शिक्षा आयोग, २०४९
५.६ उच्चस्तरीय राष्ट्रिय शिक्षा आयोग, २०५५

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, व्यावसायिक शिक्षा उपसमूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ग) - ३० अंक

६. व्यावसायिक विषयको तालीम, गोष्ठी, सेमिनार जस्ता कार्यक्रमको संचालन १०%
६.१ प्रस्ताव लेखन
६.२ कार्यपत्र तयारी
६.३ प्रवोधीकरण (Dissemination)
६.४ मूल्याङ्कन
६.५ प्रतिवेदन
७. व्यावसायिक विषयमा मूल्याङ्कन प्रकृया १०%
७.१ मूल्याङ्कनको प्रकृया
७.२ मूल्याङ्कनको विधि
७.३ मूल्याङ्कनका साधनहरु
७.४ सुधारका आवश्यकताहरु
८. शैक्षिक योजनाको अर्थ र आवश्यकता एवं शिक्षण विधि तथा शैक्षिक सामाग्रीको प्रयोग १०%
८.१ प्रयोगशाला र कार्यशालाको व्यवस्थापन
८.२ पाठ्य सामाग्रीको प्रयोग र निर्माण विधि
८.३ स्थानीय शैक्षिक सामाग्रीको निर्माण र प्रयोग विधि
८.४ शिक्षण योजना तथा शिक्षण योजना निर्माण

खण्ड (घ) - २० अंक

४. व्यावसायिक शिक्षासंग सम्बन्धित देहायका संस्थाहरुको काम कर्तव्य र अधिकार १०%
४.१ पाठ्यक्रम विकास केन्द्र
४.२ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद
४.३ प्राविधिक शिक्षालय
४.४ व्यावसायिक शिक्षाको Annex कार्यक्रम
४.५ शिक्षा विभाग
४.६ नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ
९. व्यावसायिक शिक्षा र सीपयुक्त जनशक्तिको आपूर्ति १०%
९.१ दक्ष जनशक्ति उत्पादन तथा खपतमा व्यावसायिक शिक्षाको योजना
९.२ राष्ट्रिय आवश्यकता र व्यावसायिक शिक्षाको तादात्म्यता
९.३ अन्तर्राष्ट्रिय बजारको लागि आवश्यक जनशक्ति, उत्पादन र व्यावसायिक शिक्षा

द्वितीय पत्रको एकाईहरुको प्रश्नसंख्या निम्नानुसार हुनेछ

द्वितीय पत्रका खण्ड	क			ख		ग			घ	
द्वितीय पत्रका एकाई	२	३	१०	१	५	६	७	८	४	९
प्रश्न संख्या	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, व्यावसायिक शिक्षा उपसमूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषयगत नमूना प्रश्नहरू (Sample questions)

१. नेपालको व्यावसायिक शिक्षा विषयको पाठ्यक्रम, पाठ्यवस्तु र अध्ययन अध्यापन बारेमा कुनै एक सार्क मुलुकसँग तुलनात्मक विवेचना गर्नुहोस् ।
२. नेपालमा व्यावसायिक शिक्षाको आवश्यकतामा राष्ट्रिय शिक्षा पद्धति योजना पूर्व र रा.शि.प.को योजनाले व्यावसायिक शिक्षामा गरेको व्यवस्थाको तुलना गर्दै वर्तमान अवस्थामा भएको प्रयासबारे लेख्नुहोस् ।
३. व्यावसायिक शिक्षाको विद्यालयस्तर र उच्चशिक्षासम्मको तहगत उद्देश्य र त्यसको तहगत आवद्धता (Linkage) को विश्लेषण गर्नुहोस् ।
४. विद्यालय तहमा व्यावसायिक विषयका पाठ्यक्रम निर्माणका आधारहरूको चर्चा गर्दै ती तहहरूमा व्यावसायिक विषयको क्षेत्र र क्रम निर्धारणको विश्लेषण गर्नुहोस् ।
५. व्यावसायिक शिक्षासंग निम्न संस्थाहरूको सम्बन्ध उल्लेख गर्नुहोस् -
(क) पाठ्यक्रम विकास केन्द्र (ख) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्
(ग) प्राविधिक शिक्षालय (घ) व्यावसायिक शिक्षाको Annex कार्यक्रम
(ङ) शिक्षा विभाग
६. वि.सं. २०११ को आयोगदेखि राष्ट्रिय शिक्षा आयोगसम्मका विभिन्न आयोगहरूले व्यावसायिक शिक्षासम्बन्धमा गरेको सिफारिसको चर्चा गर्नुहोस् ।
७. व्यावसायिक शिक्षासम्बन्धी सेमिनार सञ्चालन गर्नको लागि प्रस्तावना तयार गरी प्रतिवेदन तयारीका बुँदाहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
८. व्यावसायिक शिक्षा मूल्याङ्कनका प्रक्रियाहरूको वर्णन गर्दै मूल्याङ्कन विधिहरू, साधनहरू र सुधारका आवश्यकताहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
९. शैक्षिक योजनाको अर्थ र आवश्यकता उल्लेख गर्दै व्यावसायिक शिक्षा शिक्षण विधिमा स्थानीय शैक्षिक सामग्री निर्माण एवं तरीका वर्णन गर्नुहोस् ।
१०. व्यावसायिक सीपयुक्त दक्ष जनशक्तिको राष्ट्रिय माग र आपूर्तिमा हाम्रो शिक्षा योजनाको तादात्म्यताको विवेचना गर्नुहोस् र वैदेशिक रोजगारमा यसको सम्बन्धको चर्चा गर्नुहोस् ।

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, व्यावसायिक शिक्षा उपसमूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग, कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूह,
राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी र एवं स्वास्थ्य सेवाको सातौं र आठौं तहका पदहरूमा
प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र
लिइने **सामूहिक परीक्षण (Group Test)** को लागि

सामूहिक छलफल (Group Discussion)

यस प्रयोजनको लागि गरिने परीक्षण १० पूर्णाङ्क र ३० मिनेट अवधिको हुनेछ जुन नेताविहिन सामूहिक छलफल (Leaderless Group Discussion) को रूपमा अवलम्बन गरिने छ। दिइएको प्रश्न वा Topic का विषयमा पालैपालोसँग निर्दिष्ट समयभित्र समूहबीच छलफल गर्दै प्रत्येक उम्मेदवारले व्यक्तिगत प्रस्तुति (Individual Presentation) गर्नु पर्नेछ। यस परीक्षणमा मूल्याङ्कनको लागि देहाय अनुसारको ३ जना भन्दा बढीको समिति रहनेछ।

आयोगका सदस्य	-	अध्यक्ष
आयोगका सदस्य	-	सदस्य
मनोविज्ञ	-	सदस्य
दक्ष/विज्ञ (१ जना)	-	सदस्य

सामूहिक छलफलमा दिइने नमुना प्रश्न वा Topic

उदाहरणको लागि - उर्जा संकट, गरीबी निवारण, स्वास्थ्य बीमा, खाद्य सुरक्षा, प्रतिभा पलायन जस्ता Topics मध्ये कुनै एक Topic मात्र दिइनेछ।